

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 221/2024-11

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu (sudca spravodajca) a sudcov Ladislava Duditša a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], t. č. [REDACTED], proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Tdo 75/2023 z 22. novembra 2023 takto

rozhodol:

- Ústavnú sťažnosť **odmieta**.
- Žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu **nevyhovuje**.

Odôvodnenie:

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa, skutkový stav veci a argumentácia sťažovateľa

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 19. marca 2024 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení so základným právom na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v spojení právom na obhajobu podľa čl. 6 ods. 3 písm. d) dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 5 Tdo 75/2023 z 22. novembra 2023.

2. Z obsahu sťažovateľom podanej ústavnej sťažnosti a zo zistení ústavného súdu vyplýva, že sťažovateľ bol rozsudkom Okresného súdu Nové Zámky č. k. 4T/132/2019-792 z 10. augusta 2022 uznaný vinným zo zločinu sexuálneho násillia podľa § 200 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona v spojení s § 139 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, za čo mu bol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody v trvaní 7 rokov, pre ktorého výkon bol sťažovateľ zaradený do ústavu s minimálnym stupňom strázenia. Krajský súd v Nitre uznesením č. k. 2To/842022-839 z 8. februára 2023 podľa § 319 Trestného poriadku zamietol sťažovateľom podané odvolania proti rozsudku okresného súdu č. k. 4T/132/2019-792 z 10. augusta 2022. Najvyšší súd uznesením sp. zn. 5 Tdo 75/2023 z 22. novembra 2023 odmietol podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku

sťažovateľom podané dovolanie, ktoré podal z dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. c), g) a i) Trestného poriadku proti uzneseniu krajského súdu č. k. 2To/842022-839 z 8. februára 2023.

3. Sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti atakuje právne závery najvyššieho súdu, ktorý sa mal arbitrárne vysporiadať (i) s ním riadne uplatneným dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku spočívajúcim v zásadnom porušení práva na obhajobu, v rámci ktorého sa sťažovateľ domáhal právneho posúdenia dôkazov, na ktorých podklade bola ustálená jeho vina za stíhanú trestnú činnosť, vrátane právneho posúdenia dôkaznej potreby opätovného vypočutia poškodenej v konaní pred súdom, keďže jej výpoveď bola jediným usvedčujúcim dôkazom vykonaným proti jeho osobe, a (ii) s ním riadne uplatneným dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, teda že rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli vykonané zákonným spôsobom, v rámci ktorého sťažovateľ opätovne nastolil potrebu opätovného vypočutia poškodenej v konaní pred súdom (oproti jej jedinej výpovedi len z prípravného konania) s prihliadnutím aj na rozhodovaciu prax predovšetkým Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), z ktorej vyplýva právo strany konania navrhovať dôkazy na svoju obhajobu.

4. V rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, sťažovateľ namietol jeho nesprávne právne posúdenie najvyšším súdom oproti judikatúre ústavného súdu z posledného obdobia, konkrétne nálezu ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 545/2020 z 23. februára 2021, v kontexte ktorého záverov mal najvyšší súd pristúpiť aj k hodnoteniu obsahu vo veci vykonaných dôkazov súdmi nižšej inštancie so zameraním na to, či ich obsahový význam dostatočne pokrýva záver o jeho vine, resp. či súdy nižšej inštancie arbitrárne neposúdili ich obsahový a dôkazný význam. Vychádzajúc z obsahu rozsudku okresného súdu č. k. 4T/132/2019-792 z 10. augusta 2022, mala byť jeho vina preukázaná len „výpoveďou poškodenej, toho času mladistvej K.G., ktorá vypovedala pred orgánom činným v trestnom konaní v prípravnom konaní na tzv. kamerový záznam.“, pričom sám sťažovateľ spáchanie skutku popieral a orgánom činným v trestnom konaní vysvetlil, „ako sa udalosti v dňoch 13.11.2017 a 14.11.2017 odohrali“, a jeho výpoveď po znaleckom posúdení jeho osoby odobril aj súdom pribratý znalec z odboru psychológie, ktorý „vo svojom znaleckom posudku uviedol, že nebol u mojej osoby zistený sklon k fabuláciám a ani ku konfabuláciám, z čoho vyplýva, že mám schopnosť presne opísať prežité udalosti v súlade s reálne prežitým stavom.“. Sťažovateľ taktiež zvýraznil, že dostatočne objasnil/vysvetlil „aj možný motív pošk. K.G., prečo si na moju osobu vymýšľa - hnev matky poškodenej za to, že od mojej osoby jej nedoniesla peniaze, o čom svedčia prepisy tzv. sms správ, ktoré som predložil orgánu činnému v trestnom konaní. Dokonca z týchto prepisov vyplynulo, že poškodená chce byť so mnou, takže nemala z mojej osoby strach, ale jej matka ju donútila vypovedať tak, ako vypovedala.“. V rámci hodnotenia skutkového stavu veci sťažovateľ zvýraznil v jeho prospech svedčiace skutkové okolnosti, na ktorých posúdenie súdy nižšej inštancie rezignovali a z ktorých vyplýva, že sa žiadneho stíhaného trestného činu nedopustil, keďže (i) stretnutie s poškodenou sa realizovalo na podklade jej dobrovoľného súhlasu vrátane jej vedomosti o mieste stretnutia, (ii) svedok [REDAKOVANÉ] opísal rozhodné okolnosti stretnutia, ktoré svedčili v jeho prospech a ktoré ostali vo veci konajúcimi súdmi odignorované, (iii) naopak, oproti jeho výpovedi podporenjej nielen svedeckou výpoveďou ďalšieho svedka, a to [REDAKOVANÉ], ale aj znaleckými závermi o jej vierohodnosti bezdôvodne uverili len výpovedi poškodenej, (iv) navyše len z prípravného konania, (v) ktorej výsluch bol realizovaný „kladením otázok, ktoré svojou formuláciou už obsahovali odpoveď alebo poškodenú na odpoveď navádzali,

teda jej boli opakovane pri výsluchu kladené kapciózne a sugestívne otázky, čo je neprípustné a čo výrazným spôsobom znižuje dôkaznú hodnotu výsluchu poškodenej z hľadiska posudzovania naplnenia objektívnej stránky stíhaného trestného činu mojou osobou. “.

5. V rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, teda že rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli vykonané zákonným spôsobom, sťažovateľ atakoval jedinou výpoveď poškodenej vykonanú v prípravnom konaní, (i) pri ktorej výsluchu nebol ani on a ani jeho obhajca, (ii) znalec z odboru zdravotníctva, odvetvia psychológie nezamietol jej opätovný výsluch, ale iba poukázal na to, že *„opakovaný výsluch poškodenej len možno, resp. len pravdepodobne môže mať pre osobu poškodenej následky traumatickej krízy, ale jednoznačne uvedené znalec neustálil ani vo svojej výpovedi na hlavnom pojednávaní.“*, (iii) poškodenej boli pri jej vypočutí kladené sugestívne a kapciózne otázky, (iv) samotná poškodená nebola podrobne vypočutá ani k okolnostiam skutku, napr. *„k tomu ako opustila predmetný byt a súd sa nevysporiadal ani s tou rozhodnou skutkovou skutočnosťou, že poškodená bez strachu zotrvala pred bytom a potom aj v byte až do príchodu policajtov, ktorí na poškodenej nevideli žiadne známky strachu z mojej osoby.“*. Sťažovateľ je toho názoru, že *„výsluch poškodenej, ktorý bol vykonaný na začiatku trestného konania bol vedený tendenčne a nesprávne formulovanými otázkami“*, toto pochybenie bolo možné odstrániť opakovaním výsluchu poškodenej na hlavnom pojednávaní okresného súdu s kladením otázok sťažovateľom a jeho obhajcom, čo však prvostupňový súd odmietol umožniť. V tejto súvislosti sťažovateľ poukázal na to, že *„Podľa čl. 6 ods. 3 písm. d) dohovoru má každý obvinený z trestného činu právo vypočúvať alebo dať vypočúvať svedkov proti sebe a dosiahnuť predvolanie na vypočúvanie svedkov vo svoj prospech za rovnakých podmienok ako v prípade svedkov proti nemu, pričom tento kontradiktórny atribút práva na obhajobu je v súdnej časti trestného konania nevyhnutné posudzovať v nadväznosti na čl. 6 ods. 1 dohovoru (§118 rozsudku ESLP Al- Khavaja aTahery proti Spojenému kráľovstvu z 15. decembra 2011, číslo sťažnosti 26766/05 a 22228/06).“*. Sťažovateľ je presvedčený o tom, že ak *„v súlade s vnútroštátnym právom podal opakovane návrh na výsluch svedka poškodenej vo svoj prospech, bolo povinnosťou konajúcich súdov posúdiť, či bola žiadosť o výsluch svedka dostatočne odôvodnená a relevantná pre predmet obvinenia, či vnútroštátne súdy posúdili relevantnosť potenciálnej svedeckej výpovede svedkyne poškodenej a poskytli dostatočné dôvody na svoje rozhodnutie nevypočúť svedka pred súdom, a taktiež, či rozhodnutie vnútroštátnych súdov nevypočúť svedkyňu nenarušilo celkovú spravodlivosť konania (§ 45 rozsudku ESLP Murtazaliyeva proti Rusku z 9. mája 2017, číslo sťažnosti 36658/05).“*.

6. V rámci písomného doplnenia podanej ústavnej sťažnosti zo 17. apríla 2024 sťažovateľ doplnkovo poukázal na to, že *„V zmysle rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva č. 34209/96 zo dňa 2.7.2002 (N proti Švédsku) sú práva obhajoby zachované, pokiaľ je obhajobe poskytnutá dostatočná príležitosť priebeh výsluchu svedka ovplyvniť, čo v mojom prípade bolo v dôsledku postupu orgánov činných v trestnom konaní absolútne vylúčené a táto možnosť ani mne ako obvinenému a ani môjmu obhajcovi daná nebola. Všetky návrhy na doplnenie dokazovania výsluchom svedka poškodenej boli zamietnuté. Pritom v zmysle § 262 Trestného poriadku je možné vyšuchnúť svedka v neprítomnosti obžalovaného a za prítomnosti obhajcu obžalovaného.“*.

7. V nadväznosti na uvedené sťažovateľ ústavnému súdu navrhol, aby nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo [REDAKOVANÉ]... na súdnu a inú právnu ochranu upravené v čl. 46 a nasl. Ústavy Slovenskej republiky, základné právo na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy a základné právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1, ods. 3 písm. d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd... postupom a rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod spis. zn. 5Tdo 75/2023 porušené bolo.

2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Tdo 75/2023 zo dňa 22.11.2023 sa zrušuje a vec sa vracia Najvyššiemu súd Slovenskej republiky na ďalšie konanie.

Alternatívne navrhujem aj výrok 3., ak bude mať Ústavný súd Slovenskej republiky za to, že pre celkovú revíziu nesprávneho postupu a rozhodovania súdov pre porušenie mnou akcentovaných základných práv a slobôd je to nevyhnutné a potrebné, aby ústavný súd rozhodl takto:

3. Uznesenie Krajského súdu Nitra sp. zn. 2TO/84/2022-839 zo dňa 08.02.2023 a rozsudok Okresného súdu Nové Zámky sp. zn. 4T 132/2019-792 zo dňa 10.8.2022 sa rušia a vec sa vracia Okresnému súdu Nové Zámky na ďalšie konanie.“

II.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Predmetom podanej ústavnej sťažnosti sťažovateľa je namietané porušenie jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení so základným právom na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v spojení právom na obhajobu podľa čl. 6 ods. 3 písm. d) dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ktorý mal arbitrárne posúdiť sťažovateľom podané dovolanie proti uzneseniu krajského súdu č. k. 2To/84/2022-839 z 8. februára 2023, ktoré sťažovateľ podal z dôvodu zásadného porušenia práva na obhajobu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku a dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, teda že rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom.

9. Princípiálne sťažovateľ atakuje napadnuté uznesenie najvyššieho súdu v dvoch rovinách (pričom spoločným cieľom ním uplatnených námietok je domôcť sa opätovného vypočutia poškodenej v konaní pred prvostupňovým súdom), kde v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku poukazuje na to, že výsluch poškodenej nebol v prípravnom konaní vykonaný zákonným spôsobom a navyše bol vykonaný bez jeho prítomnosti alebo prítomnosti jeho obhajcu, v dôsledku čoho aktuálne vyvstáva dôkazná potreba jej opätovného vypočutia, navyše za dôkaznej situácie, keď jej výpoveď bola jediným usvedčujúcim dôkazom vykonaným proti jeho osobe, a v druhej rovine poukazuje na to, že najvyšší súd arbitrárne posúdil ním uplatnený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, keďže ho posúdil v rozpore s ostatnou judikatúrou ústavného súdu, v zmysle ktorej mal svoj prieskum zamerať aj na spôsob hodnotenia dôkazov súdmi nižšej inštancie pri ustálení záveru o jeho vine vrátane posúdenia dôkaznej potreby opätovného vypočutia poškodenej v konaní pred súdom, pretože jej výpoveď bola jediným usvedčujúcim dôkazom vykonaným proti jeho osobe.

10. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

11. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

12. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

13. Ústavný súd v súlade s § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť, pričom posudzoval, či jej prijatiu na ďalšie konanie nebránia dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

14. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu. Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 71/97, IV. ÚS 14/2012).

15. Ústavný súd stabilne judikuje, že súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 119/03, III. ÚS 209/04). Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, avšak musí dať odpoveď na otázky, ktoré majú pre vec podstatný význam (II. ÚS 251/04, III. ÚS 209/04). Ak ide o argument, ktorý je vo veci rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (II. ÚS 410/06). Teda všeobecný súd je povinný na zákonom predpokladané a umožnené procesné úkony účastníka primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným právom (IV. ÚS 252/04, IV. ÚS 329/04, IV. ÚS 340/04, III. ÚS 32/07).

16. O prípad porušenia ústavou garantovaného základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy rozhodnutím alebo postupom všeobecného súdu pritom môže ísť okrem iného vtedy, ak by tento súd fakticky odňal komukoľvek možnosť domáhať sa alebo brániť svoje právo na všeobecnom súde alebo by rozhodol arbitrárne, bez náležitého odôvodnenia svojho rozhodnutia, prípadne pokiaľ by sa pri výklade a aplikácii zákonného predpisu natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam, teda ak súdom zvolený výklad neprípustne postihuje niektoré zo základných práv sťažovateľa, prípadne opomína možný výklad iný, ústavne konformný alebo je výrazom zjavného a neodôvodneného vybočenia zo štandardov výkladu, ktorý je v súdnej praxi rešpektovaný (pokiaľ je ústavne akceptovateľný), resp. je v rozpore so všeobecne uznávanými zásadami spravodlivosti. Posúdenie veci všeobecným súdom sa teda môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu aj v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli do takej miery zjavne neodôvodnené

alebo arbitrárne, že by zásadne popreli účel a význam zákonného predpisu (I. ÚS 13/00, I. ÚS 115/02, I. ÚS 139/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06, I. ÚS 382/06, I. ÚS 88/07).

17. Taktiež podľa judikatúry ESLP sa vyžaduje, aby vnútroštátne súdy dostatočne jasne uviedli dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, a to za súčasného rešpektovania práva na obhajobu (Hadjianastassiou proti Grécku zo 16. 12. 1992, sťažnosť č. 12945/87, bod 33). Rozsah povinnosti uviesť dôvody, ktorý sa odlišuje v závislosti od povahy rozhodnutia, musí byť určený v rámci okolností prípadu (Ruiz Torija proti Španielsku z 9. 12. 1994, sťažnosť č. 18390/91, bod 29, Hiro Balani proti Španielsku z 9. 12. 1994, séria A, č. 303B; Georgiadis proti Grécku z 29. 5. 1997; Higgins proti Francúzsku z 19. 2. 1998). Aj keď vnútroštátne súdy nie sú povinné dať odpoveď na všetky im predložené námietky (Van de Hurk proti Holandsku z 19. 4. 1994, sťažnosť č. 16034/90, bod 61), z rozhodnutia musí byť zrejmé, že sa zaoberali všetkými podstatnými otázkami prípadu (Boldea proti Rumunsku z 15. 2. 2007, sťažnosť č. 19997/02, bod 30) a že dali konkrétnu a jednoznačnú odpoveď na argumenty, ktoré sú pre výsledok prípadu rozhodujúce (rozsudok Veľkej komory vo veci Moreira Ferreira proti Portugalsku č. 2 z 11. 7. 2017, sťažnosť č. 19867/12, bod 84).

18. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť, keď namietaným postupom orgánu verejnej moci (súdu) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú možno preto považovať sťažnosť, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej realnosť by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie.

19. Najvyšší súd súhrnne k všetkým dovolacím dôvodom, ktoré sťažovateľ v dovolacom konaní uplatnil podľa § 371 ods. 1 písm. c), g) a i) Trestného poriadku, uzavrel, že *„síce formálne obvinený vo svojom dovolaní uplatňuje dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. g), písm. i) Tr. por., avšak in concreto napáda jedine správnosť a úplnosť zisteného skutkového stavu, nevykonanie nim navrhovaných dôkazov, pričom namietal najmä nevykonanie výsluchu maloletej poškodenej v rámci hlavného pojednávania, ako i nezákonne vykonaný výsluch poškodenej v prípravnom konaní.“*

20. Sumarizujúc námietky sťažovateľa, najvyšší súd ustálil k sťažovateľom nastolenej potrebe opätovného vypočutia poškodenej aj v konaní pred súdom, že sa tohto domáha v dvoch rovinách, a to v prvej namieta *„nezákonné vykonanie výsluchu v prípravnom konaní, a to najmä v dôsledku kladenia sugestívnych a kapcióznych otázok;“* a v rovine druhej namieta *„nevykonanie obvineným navrhovaného výsluchu poškodenej okresným súdom na hlavnom pojednávaní.“*

21. K sťažovateľom nastolenej námietke o nezákonnom vykonaní výsluchu poškodenej v prípravnom konaní vrátane kladení jej kapcióznych a sugestívnych otázok najvyšší súd upriamil *„pozornosť obhajoby na konštrukciu dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por., ktorý opodstatňuje podanie dovolania v prípade, ak je rozhodnutie založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom. Uvedenému dovolaciemu dôvodu preto zodpovedá procesné pochybenie súdu pri vykonávaní dôkazov, a to primárne okresným súdom na hlavnom pojednávaní, ktoré, z hľadiska dokazovania, tvorí ťažisko trestného konania. Zo zápisnice o hlavnom pojednávaní z 23. marca 2022 však vyplýva, že okresný súd postupoval pri čítaní*

zápisnice o výsluchu maloletej poškodenej z prípravného konania zákonným spôsobom, keď podľa § 270 ods. 2 Tr. por. s poukazom na § 135 ods. 4 Tr. por. oboznámil zvukovo-obrazový záznam na CD nosiči nachádzajúci sa na č. l. 176 tvoriaci prílohu k zápisnici o výsluchu osoby mladšej ako 14 rokov [REDAKOVANÉ].“ Podľa najvyššieho súdu „Okresný súd teda postupoval procesne správne, pričom v rámci vykonania dôkazu (prehratia obrazovo-zvukového záznamu z výsluchu maloletej poškodenej) mohla obhajoba napádať nesplnenie zákonných podmienok pre vykonanie takéhoto dôkazu, čo sa však, ako to vyplýva zo zápisnice o hlavnom pojednávaní z 23. marca 2022 (č. l. 752 spisu), nestalo. Obhajca i obvinený napádali len obsahovú stránku výpovede poškodenej, a nie (ne)splnenie formálnych podmienok pre prehratie obrazovo-zvukového záznamu z výsluchu maloletej poškodenej z prípravného konania - t. j. či tento výsluch bol vykonaný zodpovedajúc zákonným požiadavkám, teda bez použitia sugestívnych a kapciózných otázok. Obvinený mal tiež možnosť tieto skutočnosti namietať i v odvolaní, resp. v rámci odvolacieho konania pred krajským súdom, čo však neučinil. S poukazom na ustanovenie § 371 ods. 4 Tr. por. preto ako dôvod dovolania nemožno použiť ustanovenie § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por. s poukazom na údajné sugestívne a kapciózne otázky pri výsluchu maloletej poškodenej v prípravnom konaní, nakoľko táto okolnosť bola obvinenému známa už v pôvodnom konaní a nenamietal ju najneskôr v konaní pred odvolacím súdom.“

22. V rámci posúdenia druhej sťažovateľom vznesenej námietky o arbitrárnom posúdení jeho návrhu na opätovné vypočutie poškodenej na hlavnom pojednávaní v kontexte prelínania sa aj s dôvodom dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku najvyšší súd poukazom na zákonnú úpravu Trestného poriadku v jeho § 134 ods. 4, 5, § 135 ods. 1, 2 a nálezu ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 31/2022 z 28. apríla 2022 dospel k záveru „o zákonnosti a správnosti postupu zvoleného okresným súdom, a preto, s poukazom na jeho aprobáciu príslušnými zákonnými ustanoveniami (§ 134 ods. 4, ods. 5 Tr. por., § 135 ods. 1, ods. 2 Tr. por.) nemožno okresnému súdu vyčítať, keď postupoval v zmysle príslušných procesných predpisov, hoc obvinený s takým postupom prejavil nevôľu. Okresný súd správne vyhodnotil charakter maloletej poškodenej ako obzvlášť zraniteľnej obeť v zmysle príslušných ustanovení zákona č. 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, a preto správne postupoval, keď ju na hlavnom pojednávaní opätovne nevypočul, ale postupom podľa § 270 ods. 2 Tr. por. prehral obrazovo-zvukový záznam o jej skoršej výpovedi z prípravného konania i bez splnenia podmienok podľa § 263 Tr. por., nakoľko ustanovenie § 135 ods. 2 Tr. por. per analogiam takýto postup v prípade poškodeného, ktorý je obzvlášť zraniteľnou obeťou, pripúšťa.“ Na margo tohto postupu najvyšší súd, opätovne pracujúc s judikatúrou ústavného súdu, uzavrel, že „postup súdneho orgánu, ktorý koná v súlade s procesnoprávnymi a hmotnoprávnymi predpismi konania v občianskoprávnej alebo trestnoprávnej veci, nemožno považovať za porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy alebo práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97, II. ÚS 122/05, IV. ÚS 462/2012, III. ÚS 591/2013, I. ÚS 670/2014).“ Inými slovami, „postup a rozhodnutie všeobecného súdu, ktoré vychádzajú z aplikácie konkrétnej procesnoprávnej úpravy, v zásade nemožno hodnotiť ako porušenie základných práv u slobôd (I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97) [Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo 16. apríla 2020, sp. zn. I. ÚS 431/2018].“

23. Napokon sa najvyšší súd vyjadril aj k povinnosti súdov nižšej inštancie vykonať stranami navrhované dôkazy, k čomu, poukazujúc na vlastnú rozhodovaciu prax, uviedol, že „Ak uplatnenie práva na obhajobu spočíva v navrhovaní dôkazov, zodpovedá mu povinnosť orgánov činných

v trestnom konaní a súdu zaoberať sa každým dôkazným návrhom a najneskôr pred meritórnym rozhodnutím tomuto návrhu buď vyhovieť alebo ho odmietnuť, resp. rozhodnúť, že sa ďalšie dôkazy vykonávať nebudú. K nevykonaniu navrhnutých dôkazov najvyšší súd dopĺňa, že súd nie je povinný vykonať dôkazy navrhnuté stranami konania, či vyhovieť návrhom strán na doplnenie dokazovania, lebo v zmysle § 2 ods. 10 Trestného poriadku a § 2 ods. 11 Trestného poriadku má v rámci rozsahu vlastnej úvahy možnosť zvoliť vhodné dôkazné prostriedky na spravodlivé rozhodnutie.“. V ďalšom poukázal na to, že v rámci viacerých sťažovateľom predložených návrhov na doplnenie dokazovania bolo niektorým aj vyhovené, pričom zvyšné boli postupom podľa § 272 ods. 3 Trestného poriadku odmietnuté, pričom samotným „Odmietnutím vykonania navrhnutých dôkazov nedošlo k porušeniu práv obvineného, keďže (ako už bolo uvedené vyššie) medzi práva obvineného nepatrí vyhovieť všetkým návrhom na vykonanie dokazovania. Je na súde zvážiť, či navrhnutý dôkaz považuje za relevantný na zistenie skutkového stavu bez dôvodných pochybností. Ak dospeje k negatívnemu výsledku, je povinný rozhodnúť o odmietnutí dôkazu. Dovolací súd z predloženého spisu pritom zistil, že súd prvého stupňa sa zaoberal všetkými navrhnutými dôkazmi, pričom v prípade ich nevykonania boli návrhy zákonným spôsobom odmietnuté s náležitým odôvodnením. Dôvodnosť odmietnutia však dovolací súd nehol oprávnený skúmať. Naopak odvolací súd nemal povinnosť vyrovnáť sa s návrhmi, nakoľko zo strany obvineného neboli prezentované. [Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 23. septembra 2020. sp. zn. 2 TdoV 3/2019].“. Inými slovami, „Nevykonanie dôkazu, resp. jeho odmietnutie, nemožno považovať za nezákonnosť rozhodnutia a konania mu predchádzajúcemu. Je plne na úvahe v predmetnej trestnej veci konajúceho a rozhodujúceho súdu, aby sám rozhodol v okolnostiach prípadu, ktoré dôkazy na zistenie skutkového stavu, o ktorom nie sú dôvodné pochybnosti, vykoná, bez ohľadu na to, ktorá zo strán konania ich navrhla. Preto, aj v argumentačnej zhode so svojim vyššie citovaným rozhodnutím, na margo námietky obvineného o porušení jeho práva na obhajobu v kontexte nevykonania obvineným navrhnutého dôkazu, najvyšší súd uzatvára, že zo zápisnice o hlavnom pojednávaní z 23. marca 2022 (č. I. 752 spisu), ako i zo zápisnice o hlavnom pojednávaní z 10. augusta 2022 (č. I. 789 spisu) vyplýva, že súd sa dôkaznými návrhmi obvineného zaoberal a z dôvodu, že ich vykonanie nepovažoval za potrebné, tieto uznesením zamietol a keďže potom už ďalšie návrhy na doplnenie dokazovania prednesené neboli (č. I. spisu), súd uznesením podľa § 274 ods. 1 Tr. por. vyhlásil dokazovanie za skončené. Následne sa s vykonanými dôkazmi, ako i so zamietnutím ďalších návrhov na vykonanie dokazovania zo strany obhajoby okresný súd dostatočne a procesné správne vysporiadal aj v odôvodnení svojho rozsudku (č. I. 800 spisu), pričom najmä uviedol: „Súd odmietol vykonať dôkaz navrhnutý obhajobou spočívajúci vo výsluchu maloletej poškodenej, a to z toho dôvodu, že je toho názoru, že by takýto výsluch mohol u nej vyvolať negatívne spomienky a tiež aj znalec sa vyjadril v tom smere, že takýto výsluch neodporúča opakovať, nakoľko by sa mohli u nej vrátiť prvky posttraumatickej stresovej poruchy. Navyiac súd považuje vykonaný výsluch, ktorý bol zachytený na kamere ako vykonaný v súlade so zákonom.“.

24. Z odôvodnenia príslušnej časti napadnutého uznesenia najvyššieho súdu vyplýva, že najvyšší súd námietky sťažovateľa vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku považoval za nespôsobilé tento dovolací dôvod obsahovo naplniť, pričom primárne a štandardne je táto okolnosť vyvolaná princípom subsidiarity právomoci v reťazci konajúcich orgánov, ako to je objasnené v bode 21 tohto odôvodnenia, a dotknutú okolnosť bol najvyšší súd povinný rešpektovať tak, ako u každého iného dovolateľa. Materiálne je tento dôvod

(v konkrétnych súvislostiach preskúmanej veci) naplnený, ak je rozhodnutie založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom. V tomto ohľade je potrebné súhlasiť s postupom najvyššieho súdu, ktorý odkazom na konkrétne dôkazy zo spisu (ako napr. na zápisnicu o hlavnom pojednávaní z 23. marca 2022 alebo na podané odvolanie) ustálil, že sťažovateľ nenamietal v predošlých štádiách konania zákonnosť vykonania dôkazu, a to zápisnice z výsluchu poškodenej vrátane oboznámenia obrazovo-zvukového záznamu na CD nosiči (teda prehratia kamerového záznamu zachytávajúceho výsluch poškodenej) na hlavnom pojednávaní. Namietal len jeho obsahovú stránku a zamietnutie návrhu na jeho opakovanie v konaní pred okresným súdom na hlavnom pojednávaní. Postup okresného súdu pri prečítaní zápisnice o výsluchu poškodenej z prípravného konania a oboznámení zvukovo-obrazového záznamu na CD nosiči (rozumej aj prehratia kamerového záznamu zachytávajúceho výsluch poškodenej ako maloletej osoby) vychádzal z § 270 ods. 2 Trestného poriadku s poukazom na § 135 ods. 4 Trestného poriadku, preto tento postup bol zákonný. Ústavný súd odkazom na svoju vlastnú judikatúru konštatuje, že postup súdneho orgánu, ktorý koná v súlade s procesnoprávnymi a hmotnoprávnymi predpismi konania v občianskoprávnej alebo trestnoprávnej veci, nemožno považovať za porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy alebo práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97, II. ÚS 122/05, IV. ÚS 462/2012, III. ÚS 591/2013, I. ÚS 670/2014). Inými slovami, všeobecný súd nemôže porušiť základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ak koná vo veci v súlade s procesnoprávnymi predpismi upravujúcimi postupy v príslušnom konaní (IV. ÚS 462/2012). S týmto záverom plne korešponduje aj odôvodnenie tej časti napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, v ktorom najvyšší súd sťažovateľovi ozrejmil, prečo považoval postup okresného súdu, ktorým odmietol vykonať opätovný výsluch poškodenej na hlavnom pojednávaní, za zákonný. V tejto súvislosti musí aj ústavný súd aprobovať ústavnú udržateľnosť postupu okresného súdu, resp. ústavnú udržateľnosť príslušnej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu s predmetným záverom o postavení poškodenej ako obzvlášť zraniteľnej osoby v zmysle zákona č. 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, v dôsledku čoho došlo k aplikácii právnej úpravy podľa § 270 ods. 2 Trestného poriadku pri vykonaní dôkazu. Neopakovanie výsluchu pri najvyššom súdom konštatovanej absencii potrebnej aktivity sťažovateľa pri včasnom uplatnení ním tvrdených chýb pri procesnom výkone dotknutého úkonu tak nemohlo naplniť ani dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

25. Doplnkovo ústavný súd poukazuje, že z hľadiska garancií vyplývajúcich z čl. 6 ods. 1 dohovoru [aj v spojení s čl. 6 ods. 3 písm. d) dohovoru] je relevantné, aby obvinený, resp. obžalovaný mal primeranú a riadnu možnosť vypočuť a spochybníť svedka proti nemu, a to buď pri jeho výpovedi, alebo v neskoršej fáze konania (Van Mechelen a ďalší proti Holandsku z 23. 4. 1997, sťažnosti č. 21363/93, č. 21364/93, č. 21427/93 a č. 22056/93, bod 51). K porušeniu čl. 6 ods. 1 dohovoru dochádza za situácie, ak je odsúdenie založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere na výpovedi osoby, ktorú sťažovateľ nemal možnosť vypočuť alebo nechať vypočuť v niektorej z fáz konania, práva obhajoby sú obmedzené v miere, ktorá nie je zlučiteľná so zárukami čl. 6 dohovoru (Unterpertinger proti Rakúsku z 24. 11. 1986, sťažnosť č. 9120/80, body 31 až 33). Z argumentácie sťažovateľa v podanej ústavnej sťažnosti však nevyplývajú žiadne také skutočnosti, z ktorých by bolo možné vyvodíť, že mu nebola daná príležitosť spochybníť výpovede svedkov vykonané

proti jeho osobe vrátane výpovede poškodenej, a to za účasti obhajcu na hlavnom pojednávaní. Argumentácia sťažovateľa o tom, že nemal možnosť ovplyvniť výpoveď poškodenej v prípravnom konaní (bod 6), je tak postavená mimo reálií dokazovania vykonaného na hlavnom pojednávaní, keďže z ústavného princípu subsidiarity podľa čl. 127 ústavy v spojení s § 135 zákona o ústavnom súde vyplýva ústavná požiadavka namietat' všetky zistené, resp. zistiteľné nedostatky, či už dokazovania, postupu, alebo aj skutkových a právnych záverov orgánov verejnej moci v rámci celého trestného konania vrátane jeho ďalšej a rozhodujúcej fázy, a to konania pred súdom (bolo už objasnené, že princíp subsidiarity sa nevyhnutne prenáša aj do konania o dovolaní, a to podľa § 371 ods. 4 Trestného poriadku). Ústavný súd konštantne zdôrazňuje, že trestné konanie od svojho začiatku až do konca je procesom, v ktorom sa v rámci vykonávania jednotlivých úkonov a realizácie garancií na ochranu práv a slobôd môžu zo strany orgánov činných v trestnom konaní naprávať, resp. korigovať aj jednotlivé pochybenia. Spravidla až po jeho skončení možno na ústavnom súde namietat' pochybenia znamenajúce porušenia práv a slobôd označených v čl. 127 ods. 1 ústavy, ktoré neboli odstránené v jeho priebehu (III. ÚS 3/02, III. ÚS 18/04, III. ÚS 75/05, IV. ÚS 76/05, I. ÚS 314/09). Taktiež je nad prezentovaný procesný záver potrebné zvýrazniť, že výpoveď poškodenej z prípravného konania nebol jediný, ale jeden z viacerých dôkazov vykonaných proti osobe sťažovateľa ako obžalovaného z trestnej činnosti, ktoré v súhrne prispeli k jeho usvedčeniu, pričom k dôkazom, na ktorých podklade bola sťažovateľovi vyvedená trestnoprávna zodpovednosť, sa ústavný súd vyjadrí v ďalšej časti svojho rozhodnutia. Je teda možné uzavrieť, že pokiaľ najvyšší súd aproboval postup súdov nižšej inštancie, ktoré poukázali na zákonnú úpravu Trestného poriadku a samostatnú právnu úpravu zákona č. 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, postupoval ústavne konformne, pričom dostatočne ozrejnil, prečo sťažovateľom napadnutý postup súdov nižšej inštancie odobril.

26. Ústavný súd teda odmieta ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto jej časti z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

27. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu vyplýva, že najvyšší súd sťažovateľom uplatnený dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku neposúdil striktnie optikou aktuálnej rozhodovacej praxe ústavného súdu vyjadrenej v základnom náleze sp. zn. IV. ÚS 545/2020 z 23. februára 2021 (rovnako tak aj uznesenia ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 463/2021, sp. zn. IV. ÚS 491/2021, sp. zn. IV. ÚS 510/2021), v ktorom sa ústavný súd vyslovil, že hľadiska dotknutého dôvodu dovolania ide o prieskum obhajobného atribútu spravodlivého procesu spočívajúci vo vyhodnotení dovolacím súdom, či sa skôr konajúce súdy spoľahlivo a nearbitrárne vyrovnali v odôvodnení svojich rozhodnutí so všetkými otázkami podstatnými pre rozhodnutie, čo zodpovedá obhajobným právam obvineného (ktoré v ústavnom kontexte zodpovedajú základným právam podľa čl. 50 ods. 3 a 4 ústavy, ako aj širšiemu vymedzeniu základného práva na súdnu a na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. jeho korelátu podľa 6 ods. 1 dohovoru). Takou podstatnou otázkou môže byť podľa okolností prípadu aj sťažovateľom nastolený spôsob hodnotenia dôkazov súdmi nižšej inštancie pri ustálení záveru o jeho vine vrátane právneho posúdenia dôkaznej potreby opätovného vypočutia poškodenej v konaní pred súdom, keďže jej výpoveď bola dominantným usvedčujúcim dôkazom vykonaným proti jeho osobe. Na odobrenie záverov skôr konajúcich súdov dovolacím súdom musí ísť o vyrovnanie sa s dotknutou otázkou udržateľným spôsobom. Dovolací súd nemusí nevyhnutne

dospieť k rovnakému spôsobu vyriešenia tejto otázky (stotožniť sa s obsahom a rozsahom vlastnej úvahy skôr konajúceho súdu o predmetnej otázke), najmä ak ju sám priamo neposudzuje, napríklad dovolací súd priamo neposudzuje (okrem výnimky podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku) otázky skutkové. Predmetná úvaha však musí byť v odôvodnení relevantne prítomná ako podklad jeho záverov, v čom je paralela s posudzovaním rovnakých okolností, teda spravodlivého procesu z pohľadu odôvodnenia súdneho rozhodnutia, ústavným súdom (keď ochrancom ústavnosti je aj všeobecný súd, najmä najvyšší súd).

28. Vzhľadom na skutočnosť, že najvyšší súd nebol pri riešení dotknutej otázky, teda pri posúdení dovolania podľa jeho obsahu, dôsledný, pristúpil ústavný súd k jej posúdeniu vlastným prieskumným postupom, a to zhodnotením obsahu rozhodnutí súdov nižšieho stupňa.

29. Krajský súd v uznesení č. k. 2To/84/2022-839 z 8. februára 2023 k otázke viny sťažovateľa najprv vo vzťahu k rozsudku okresného súdu č. k. 4T/132/2019-792 z 10. augusta 2022 všeobecne konštatoval, že „*skutkové zistenia obsiahnuté v napadnutom rozsudku vo výroku o vine vychádzajú z výsledkov úplného a zákonným spôsobom vykonaného dokazovania a zodpovedajú všetkým kritériám uvedeným v ustanovení § 2 ods. 10 Tr. por. Súd I. stupňa pri vykonávaní dôkazov na hlavnom pojednávaní postupoval podľa príslušných ustanovení Trestného poriadku upravujúcich spôsob vykonávania dôkazov, pričom sa nedopustil riadnych takých podstatných chýb, ktoré by mohli mať vplyv na zistenie skutkového stavu.*“. V konkrétnostiach poukázal na to, že „*Správne súd I stupňa poukázal na zabezpečené dôkazy a to najmä na výpoveď svedkyne [REDAKOVANÉ], toho času [REDAKOVANÉ] - matky maloletej poškodenej, ktorá potvrdila, že bola s dcérou v Nových Zámkoch a kázala jej, aby išla domov, na čo jej dcéra povedala, že si zavolala taxík a ide domov. Keď ráno volala priateľovi, aby zobudil jej dcéru, keďže táto mala ísť do nemocnice na liečenie, tento jej oznámil, že nie je doma. Dcére sa nevedela dovolať, keďže mala vypnutý telefón, všade ju hľadala a nakoniec oznámila polícii v Hurbanove, že dcéra od včerajšieho dňa nie je doma. Nakoniec sa jej dovolala a keď jej dcéra zdvihla, mala jej uviesť, že je v Bratislave, že ju uniesol nejaký policajt. Toto oznámila polícii, ktorá identifikovala telefón jej dcéry a našli ju v Nových Zámkoch. Po nájdení dcéry, táto jej uvádzala, že jej pchali všelijaké pomôcky, vibrátor do zadku, že to bolo na silu, že ju to bolelo a dokonca tam prišiel aj kamarát toho policajt a že od nej vyžadoval sex. Jej dcéra bola vystrašená a uvádzala, že ju boli konečník. Uvedené skutočnosti potvrdil aj svedok [REDAKOVANÉ], ktorý potvrdil, že keď poškodenú našli, bola vystrašená a povedala im, že boli na nej páchané sexuálne praktiky, resp. že bola nútená k sexuálnym praktikám a mala uspokojovať aj ďalšiu osobu.*“.

30. K výpovedi samotnej poškodenej krajský súd uviedol, že táto «*podrobne popísala, akým spôsobom došlo ku konaniu uvedeného v obžalobe a potvrdila, že skutočne s poškodeným mala dobrovoľný pohlavný styk, ale potom začal robiť s ňou veci, ktoré ju boleli, keď jej dával vibrátor do vagíny a análny kolík do zadku, pričom keď uviedla, že ju to bolí, tvrdil jej, že to musí vydržať, že on je policajt, že musí urobiť tieto veci. Keďže mu odvrávala a nechcela tieto praktiky robiť, dal jej facku. Keď na druhý deň k nemu prišiel kamarát, obžalovaný jej uviedol, že aj s týmto sa musí vyspať. Poškodená mala strach z obžalovaného, bála sa ho, pretože je policajtom a aj napriek tomu, že v čase, keď si s ním písala cez komunikáciu cez Azet „pokec“, jednoznačne sa vyjadrila, že nechce orálny styk, keď písala „fajku nie“ a i napriek tomu, ju obžalovaný k tomuto nútil a tiež ju prinútil aj k tomu, aby vykonala orálny styk aj s [REDAKOVANÉ].*». Krajský súd sa vyjadril aj k výsledkom znaleckého skúmania výpovede poškodenej vrátane jej osobnosti

z dôvodu jej nízkeho veku a jej obsahového významu pri ustálení viny sťažovateľa, pričom zistil, že táto síce „trpí zmiešanou poruchou správania a emócií, ale je schopná správne vnímať, pamätať si a reprodukovať udalosti, ktoré prežila, pričom jej všeobecná vierohodnosť bola zachovaná. Konštatoval, že výpovede maloletej sú konzistentné, z obžalovaného mala strach a nezistil, že by akýmkoľvek spôsobom svojimi výpoveďami obžalovanému chcela ublížiť. V zásade neodporučil, aby bola opätovne vypočúvaná, pretože ak by vypovedala k prežitým traumatickým situáciám, je možné, že by sa u nej obnovila posttraumatická stresová porucha.“.

31. Okresný súd v rozsudku č. k. 4T/132/2019-792 z 10. augusta 2022 uviedol výpočet dôkazov, ktoré vykonal na hlavnom pojednávaní, z ktorých obsahu vychádzal pri ustálení trestnoprávnej zodpovednosti sťažovateľa za spáchanie skutku a ktorými boli výsluch sťažovateľa ako obžalovaného, výsluchy svedkov [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], d'alej súd oboznámil zvukovo-obrazový záznam z výpovede maloletej poškodenej, oboznámil čítaním zápisnicu o výpovedi svedka [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] a tiež vykonal dokazovanie oboznámením listinných dôkazov. Na podklade takto vykonaného dokazovania ustálil, že „obžalovaný poslal dňa 13.11.2017 pre maloletú taxík, ktorý ju doviezol k nemu, kde mali najskôr dobrovoľný pohlavný styk a následne obžalovaný proti vôli maloletej jej strkal do vagíny ako aj do análneho otvoru vibrátor a análny kolík. Na prekonanie jej odporu jej dal facku a hovoril jej, že to musí vydržať, lebo on je policajt a ona sa policajtov bojí. Počas tohto dňa požívali aj alkoholické nápoje. Na druhý deň prišiel k obžalovanému [REDAKOVANÉ], s ktorým sa musela vyspať, teda mať pohlavný styk a to z toho dôvodu, že jej to povedal obžalovaný a tiež ich oboch musela proti svojej vôli orálne uspokojiť, pričom už v predchádzajúcej komunikácii sa vyjadrovala, že orálny styk nechce.“.

32. V ďalšom okresný súd vysvetlil právnu kategóriu spáchania trestného činu násilím, ktorým možno „rozumieť fyzické násilie proti telesnej integrite inej osoby. Trestný čin je spáchaný násilím aj vtedy, ak páchatel uviedol poškodenú osobu do stavu bezbrannosti ľstou. Násilie môže byť aj psychického charakteru, a to vtedy keď páchatel psychicky vplýva na poškodenú tak, že využíva necitlivosť, bezohľadnosť a nadradenosť. Psychické násilie je tiež pôsobenie páchatela na psychiku poškodenej ako výslednica intelektuálnej, emocionálnej, fakultatívnej a rozhodovacej zložky osobnosti a to bez použitia fyzického násilia a zároveň poškodená osoba pociťuje silné psychické utrpenie ako je strach.“. S ohľadom na to okresný súd oproti vykonanému dokazovaniu zhodnotil, že „Obžalovaný tým, že donútil maloletú násilím k orálnemu styku a iným sexuálnym praktikám a zneužil jej bezbrannosť naplnil všetky zákonné znaky trestného činu sexuálneho násilia podľa § 200 odsek 1, odsek 2 písmeno b) Trestného zákona s poukazom na § 139 odsek 1 písmeno a) Trestného zákona. Pojem násilie naplnil obžalovaný už len tým, že vyvolal u poškodenej strach tým, že jej hovoril, že to urobiť musí a musí to vydržať, lebo on je policajt, pri jej odvrávaní, snažiac sa prekonať jeho konanie jej dal obžalovaný facku a vzhľadom na vek poškodenej, ktorá mala v čase spáchania skutku 15 rokov a tú skutočnosť, že obžalovaný mal vekovú, intelektuálnu prevahu nad poškodenou a vzhľadom aj na požívanie alkoholu možno považovať tieto skutočnosti ako navodenie takého stavu, kedy sa poškodená dostala do stavu bezbrannosti.“. Okresný súd skutkovo zhodnotil aj obranu sťažovateľa predovšetkým v tom uhle pohľadu, že tento nemal poškodenú k pohlavnému styku nútiť, že táto konala dobrovoľne, tak, že „neobstojí, nakoľko bola táto jeho obrana dostatočne vyvrátená tak výpoveďou maloletej poškodenej, ktorej výpoveď

je možné považovať za vierohodnú, tak aj výpoveďou matky maloletej poškodenej, ako aj výpoveďami príslušníkov PZ, ktorý ju vypátrali a aj im hovorila, že bola sexuálne zneužívaná. Je logické, že príslušníci PZ viac nevedeli, nakoľko postupovali v súlade so zákonom a viac sa maloletej ani nepýtali, keďže na mieste nebol ani zákonný zástupca, a ani psychológ. Skutočnosť, že obžalovaný ma tendenciu k používaniu sexuálnych pomôcok svedčí aj výpoveď jeho bývalej priateľky, ktorú znásilnil a pchal jej do vagíny fľašu od šampanského a nútil ju k orálnemu styku. Tiež jeho možné sklony k nezvyčajným praktikám vyplývajú aj z toho, že svedkyňa [REDAKOVANÉ] mala jej kamarátka hovoriť, že raz keď kúpala dcéru, tak jej obžalovaný povedal, že čo keby ju fíkol. V neprospech obžalovaného tiež hrá aj tá skutočnosť, že zatajil pred políciou prítomnosť maloletej poškodenej, a dokonca si robil srandu s tým, že sa u neho vystriedalo veľa žien. Obžalovaný takto konal aj napriek tomu, že bol príslušníkom Mestskej polície Hlavného mesta Bratislavy, a teda mal vedieť, ako má konať v takýchto prípadoch. Obžalovaný využil svoju prevahu a tú skutočnosť, že je policajt na prekonanie odporu maloletej poškodenej a dosiahol to čo chcel. Skutočnosť, že maloletá bola u obžalovaného v byte a že mali spolu pohlavný styk nepoprel ani samotný obžalovaný. Samotný obžalovaný tiež uvádzal, že na druhý deň ho poškodená orálne uspokojovala a tiež orálne uspokojovala aj svedka [REDAKOVANÉ].“.

33. Ústavný súd v prvom rade v konfrontácii so sťažovateľom navrhovanou koncepciou, ktorou sa snaží docieľiť aj prostredníctvom ústavného súdu revíziu skutkových okolností svojej trestnej veci, konštatuje, že mu ako ochrancovi ústavnosti neprináleží vyjadrovať sa ku skutkovej podstate skutočností, na ktorých podklade bola alebo nebola vyvodená trestnoprávna zodpovednosť určitej osoby, ani hodnotiť a „vážiť“ jednotlivé argumenty s cieľom skúmať ich primeranosť/dôvodnosť, resp. to, či sú/nie sú postačujúce na záver o jej danosti (čo v prezentovanej podobe nie je ani úlohou najvyššieho súdu v dovolacom konaní, keď jeho rola pri skutkovom prieskume zodpovedá kritériám prieskumu už právoplatného rozhodnutia o vine v zásade podľa kritérií hodnotenia ústavného súdu na základe ústavnej sťažnosti). Úlohou ústavného súdu ako nezávislého orgánu ochrany ústavnosti je skúmať iba ústavné markanty postupu orgánov verejnej moci a z nich plynúce závery vyjadrené v jednotlivých individuálnych právnych aktoch, a to z pohľadu, či neprekračujú rámec ich ústavnej udržateľnosti v konfrontácii so skutkovými a s právnymi okolnosťami dotknutej veci. Ústavný súd teda nie je možné vnímať ako tzv. skutkový súd, ktorý by vykonával dokazovanie na zistenie skutkového stavu veci, a taktiež nie je v poradí ďalším súdom rozhodujúcim o opravnom prostriedku sťažovateľa. V naznačených súvislostiach ústavný súd už judikoval, že «Ústavný súd nerozhoduje v predmetnej veci patriacej do právomoci všeobecných súdov, teda nerieši „kauzu“, ale posudzuje „len“ ústavnú udržateľnosť napadnutého rozhodnutia. Ak by aj sám dospel (pri riešení na úrovni zákona alebo skutkového stavu) k odlišným záverom, nie je to dôvod na zrušenie ústavnou sťažnosťou napadnutého rozhodnutia, ak subjekt rozhodovania odôvodnil svoje závery dostatočnými a bez zjavného excesu produkovanými úvahami na svojej, teda zákonnej alebo podzákonnej úrovni.» (uznesenie ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 399/2022 zo 6. septembra 2022 publikované v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky pod č. 83/2022).

34. V ďalšom ústavný súd konštatuje, že z obsahu vybraných pasáží uznesenia krajského súdu č. k. 2To/84/2022-839 z 8. februára 2023 a predovšetkým rozsudku okresného súdu č. k. 4T/132/2019-792 z 10. augusta 2022 vyplýva správnosť úvah vo vzťahu k naplneniu skutkovej podstaty stíhaného trestného činu, a to po objektívnej, ako aj po subjektívnej stránke. Tento záver

je nielen primerane zdôvodnený, ale aj aprobovaný vykonaným dokazovaním, ktoré objasnilo priebeh skutku, pričom záver o vine sťažovateľa vychádzal nielen z výpovede poškodenej, ale jej výpoveď bola podporená aj ďalšími vykonanými dôkazmi. V prvom rade je to odborné psychologické znalecké skúmanie, ktoré potvrdilo vierohodnosť výpovede poškodenej vrátane potvrdenia čiastočne rozvinutej posttraumatickej stresovej poruchy prameniacej z prežitých udalostí. Výpoveď poškodenej bola nepriamo podporená výpoveďou jej matky v tom smere, že ju hľadala, nahlásila ju ako nezvestnú a potvrdila jej nájdenie cez lokalizovanie jej mobilného telefónu v Nových Zámkoch. Taktiež potvrdila, že sa jej dcéra zverila o tom, že bola sexuálne zneužitá sťažovateľom pod hrozbou použitia násilia, ktoré bolo proti nej napokon aj použité. Výpoveď poškodenej je nepriamo potvrdená aj výpoveďami príslušníkov Policajného zboru, ktorí ju hľadali a ktorým taktiež potvrdila, resp. uviedla, že bolo proti nej použité sexuálne násilie. Pohlavný styk s poškodenou potvrdil aj sťažovateľom uvádzaný svedok vrátane jeho samotného, aj keď v rovine dobrovoľnosti. Pri psychologickom posúdení osobnosti sťažovateľa bola identifikovaná jeho potreba v podobe výberu „*podstatne mladšej ženy za účelom vytvorenia kontaktu s možnosťou sexuálnej interakcie súvisí s abnormne štruktúrovanou osobnosťou a psychosexuálnou nezrelosťou obžalovaného ako aj s jeho potrebou dominovať v rámci takéhoto kontaktu.*“. Taký psychologický záver vypovedá o osobnosti sťažovateľa a nepriamo podporuje aj priebeh skutku opísaný poškodenou. Záver o vine teda bol priamo verifikovaný výpoveďou poškodenej a nepriamo výpoveďou jej matky, príslušníkov Policajného zboru a napokon aj znaleckými závermi psychológa, ktorý potvrdil vierohodnosť výpovede poškodenej a prítomnosť posttraumatickej poruchy, aj keď v oslabenej forme, a vo vzťahu k sťažovateľovi identifikoval jeho možný motív násilníckeho správania voči poškodenej, ktorá mala v tom čase 15 rokov, na čo nadväzuje aj adresná úvaha okresného súdu o výklade právnej kategórie spáchania trestného činu násilím s konkrétnym záverom o možnosti spáchania stíhaného trestného činu aj formou psychického násilia. Ústavný súd na tomto mieste teda opakuje už svoj predošlý záver (ako reakciu na sťažovateľom prednesené námietky o potrebe opakovania výsluchu poškodenej pred okresným súdom z dôvodu, že jej výpoveď bola jediným usvedčujúcim dôkazom vykonaným proti nemu), že záver o vine sťažovateľa bol založený na viacerých dôkazoch a dostatočne odôvodnený. Je teda možné uzavrieť, že z odôvodnení rozhodnutí súdov nižšej inštancie vyplýva, že tieto sa v dostatočnej miere zaoberali všetkými podstatnými otázkami prípadu (Boldea proti Rumunsku z 15. 2. 2007, sťažnosť č. 19997/02, bod 30) a dali konkrétnu a jednoznačnú odpoveď na argumenty, ktoré sú/boli pre výsledok prípadu rozhodujúce (rozsudok Veľkej komory vo veci Moreira Ferreira proti Portugalsku č. 2 z 11. 7. 2017, sťažnosť č. 19867/12, bod 84). Inými slovami, rozhodnutie súdu možno považovať za svojvoľné a také, ktoré narúša spravodlivosť konania, iba v prípade, ak sú v ňom vyjadrené dôvody založené na zjavnej skutkovej alebo právnej chybe, dôsledkom čoho došlo k „odopretiu spravodlivosti“ (už citovaný Moreira Ferreira, bod 85; tiež Navalnyy a Ofitserov proti Rusku z 23. 2. 2016, sťažnosti č. 46632/13 a č. 28671/14, bod 119). Taký výsledok ústavný súd po prieskume rozsudku okresného súdu č. k. 4T/132/2019-792 z 10. augusta 2022 v spojení s uznesením krajského súdu č. k. 2To/84/2022-839 z 8. februára 2023 vyvodit' nemôže.

35. Ústavný súd teda odmieta ústavnú sťažnosť sťažovateľa aj v ostávajúcej časti z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde. Keďže ústavný súd nezistil porušenie základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva

na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, nemohlo vo vzájomnej obsahovej nadväznosti dôjsť ani k porušeniu sťažovateľom označeného práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy a podľa čl. 6 ods. 3 písm. d) dohovoru napadnutým uznesením, čo opätovne zakladá dôvod odmietnutia podanej ústavnej sťažnosti sťažovateľa z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

III.

Žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu

36. Podľa § 43 ods. 3 zákona o ústavnom súde k návrhu na začatie konania podanému navrhovateľom, ktorý musí byť v celom konaní zastúpený advokátom, musí byť pripojené plnomocenstvo na zastupovanie navrhovateľa advokátom. V plnomocenstve sa musí výslovne uviesť, že navrhovateľ udeľuje zvolenému advokátovi splnomocnenie na zastupovanie pred ústavným súdom.

37. Podľa § 37 zákona o ústavnom súde navrhovateľovi, ktorý požiada o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, ústavný súd môže ustanoviť právneho zástupcu, ak to odôvodňujú majetkové pomery navrhovateľa a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti.

38. Vo vzťahu k žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu ústavný súd uvádza, že takýmto žiadostiam vyhoví v prípade súčasného (kumulatívneho) splnenia podmienok vyplývajúcich z § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde a jeho ustálenej doterajšej judikatúry v tejto oblasti, t. j. 1. ak ustanovenie právneho zástupcu odôvodňujú majetkové pomery navrhovateľa (ak vzhľadom na svoje majetkové pomery nedisponuje dostatočnými zdrojmi na úhradu trov právneho zastúpenia) a 2. ak zároveň nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti.

39. Z dôvodu odmietnutia sťažovateľom podanej ústavnej sťažnosti v celom jej rozsahu ako zjavne neopodstatnenej, nie je splnená druhá podmienka na postup ústavného súdu podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde, a to že v právnej veci sťažovateľa nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. V dôsledku tohto záveru ústavný súd ani nepristúpil k preverovaniu majetkových pomerov sťažovateľa a sťažovateľovej žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom nevyhoviel. Tým je zároveň subsidiárne daný vo vzťahu k výroku I uznesenia aj dôvod na odmietnutie sťažovateľom podanej ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. b) zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. mája 2024

Libor Duľa
predseda senátu